

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE

JERZY CYBERSKI (1935-2015)

W dniu 29 kwietnia 2015 r. na cmentarzu witomińskim w Gdyni pożegnaliśmy Profesora Jerzego Cyberskiego. Wypowiedziano przy tej smutnej okazji słowa przepełnione bólem, pełne szczerego wzruszenia i żalu, że odszedł człowiek niezwyklego formatu.

Jerzy Cyberski urodził się 19 kwietnia 1935 r. w Nowej Wsi koło Krotoszyna w województwie (wówczas) kaliskim. Edukację podstawową zakończył w 1949 r., a w 1954 r. zdobył świadectwo dojrzałości już w Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu i w tym samym roku rozpoczął studia geografii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. A. Mickiewicza. Studia zakończył w 1959 r. ze specjalnością z geografii fizycznej (hydrografii). Już podczas studiów dała znać o sobie pasja naukowa, którą Profesor miał rozwijać przez dalsze życie zawodowe – przez dwa lata był przewodniczącym Studenckiego Koła Naukowego Geografów i organizatorem I ogólnopolskiego zjazdu tych kół.

Pracę zawodową J. Cyberski rozpoczął w 1959 r., w Państwowym Instytucie Hydrologiczno-Meteorologicznym, od stanowiska pracownika inżynierjno-technicznego w Obserwatorium w Mikołajkach. W ramach tego samego instytutu w 1961 r. przeniósł się do Stacji Limnologicznej w Tęgorzku koło Nowego Sącza, gdzie przechodził kolejne etapy kwalifikacji pracownika naukowego. W 1966 r. na podstawie rozprawy pt. *Sedymentacja rumowiska w Zbiorniku Rożnowskim* uzyskał stopień doktora nauk przyrodniczych na Uniwersytecie Warszawskim.

W 1970 r. otrzymał propozycję zatrudnienia w tworzącym się Uniwersytecie Gdańskim, gdzie początkowo kierował Stacją Limnologiczną w Borucinie, spożytkowując owocnie doświadczenie w zakresie hydrologii i meteorologii zdobyte w ciągu kilkunastu lat pracy w PIHM. Wkrótce powierzono mu kierownictwo Zakładu Hydrografii i Klimatologii w Instytucie Geografii. Pod jego kierownictwem Zakład Hydrografii i Klimatologii rozwinął badania terenowe na Pojezierzu Kaszubskim i w rejonie dolnego biegu Wisły. W krótkim czasie dr J. Cyberski znalazł się w gronie czołowych hydrologów Trójmiasta, był wielokrotnie zapraszany jako konsultant i ekspert, aktywnie włączył się do prac nad regionalnymi monografiami przyrodniczymi, podjętymi z inicjatywy prof. B. Augustowskiego, w Gdańskim Towarzystwie Naukowym. Wiele uwagi poświęcił również zagadnieniom dynamiki strefy brzegowej morza oraz koryt rzecznych wraz z badaniem transportu rumowiska rzecznego. W latach 1973-1980 współpracował z międzynarodowym zespołem ekspertów opracowujących bilans wodny Morza Bałtyckiego, co zapoczątkowało nowy kierunek Jego zainteresowań.

W 1982 r., na prośbę ówczesnego dyrektora – prof. Krystyny Wiktor, dr J. Cyberski przeniósł się do Instytutu Oceanografii i objął kierownictwo Zakładu Oceanografii Fizycznej. Od tego czasu Jego zadania dydaktyczne, jak i zainteresowania zostały ukierunkowane na problematykę oceanograficzną. W tym okresie przygotował rozprawę habilitacyjną pt. *Współczesne i prognozowane zmiany bilansu*

wodnego i jego rola w kształtowaniu zasolenia wód Bałtyku i w 1995 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie oceanologii, oceanologii fizycznej, hydrologii i klimatologii morskiej. W gronie oceanografów i geografów bałtyckich publikacja ta jest uważana za niezwykle ważną, a jej autor zyskał opinię wybitnego znawcy bałtyckiej problematyki hydrologiczno-oceanograficznej. W 1996 r. dr hab. J. Cyberski został uhonorowany stanowiskiem profesora nadzwyczajnego UG. Funkcję kierownika Zakładu Oceanografii Fizycznej prof. Cyberski pełnił do 2005 r.

Ogólny dorobek naukowy prof. J. Cyberskiego jest niezmiernie bogaty i różnorodny. Obejmuje współautorstwo w 25 książkach, szereg rozpraw i innych publikacji (63), oryginalnych prac twórczych (ogółem 65) – w tym wiele obcojęzycznych, ekspertyzy, rozdziały w monografiach przyrodniczych i encyklopediach tematycznych oraz wiele interesujących wystąpień na konferencjach lub sympozjach naukowych. Działalność naukowa prof. J. Cyberskiego obejmowała także kierowanie i uczestnictwo w grantach KBN i badaniach własnych Uniwersytetu Gdańskiego, organizowanie konferencji, sympozjów i seminariów naukowych (ogółem 35, w tym 15 ogólnopolskich). Wśród nich szczególnym zainteresowaniem i pozytywną opinią cieszyły się konferencje tematyczne organizowane pod patronatem Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Sekcji Fizyki i Hydrologii Morza Komitetu Badań Morza PAN, taki jak *Współczesne i prognozowane zmiany poziomu morza oraz wybrzeży w rejonie południowego Bałtyku* (2000) czy *Środowisko polskiej strefy południowego Bałtyku – stan obecny i przewidywane zmiany w przededniu integracji europejskiej* (2003). Ostatnią była zorganizowana w Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie w 2012 r. konferencja pt. *Ochrona wybrzeża w polityce morskiej państwa*. Zagadnienia omawiane podczas tej konferencji zostały opublikowane w monografii pod tym samym tytułem w 2013 r.

Prof. Jerzy Cyberski był doświadczonym i cenionym nauczycielem akademickim. Wykształcił wielu geografów i oceanografów – liczba wypromowanych przez niego sięga 68 magistrów geografii, 65 magistrów oceanografii i 75 magistrów ochrony środowiska i 7 doktorów; recenzował 10 rozpraw doktorskich i 7 habilitacyjnych oraz wiele publikacji wydawniczych – podręczników, monografii, artykułów naukowych, projektów wynalazczych i projektów grantów KBN i ministerialnych. Pan Profesor był doskonałym wykładowcą, co wynikało z jego umiejętności precyzyjnego i logicznego wyrażania swoich myśli, ale także z pięknego i bogatego języka, jakim się posługiwał, i żywej, zaangażowanej narracji. Sztandarowym przykładem tych umiejętności jest wykład, przygotowany i wygłoszony dla szerokiego audytorium, po katastrofalnym tsunami w Tajlandii w grudniu 2004 r. W opinii studentów zajmował wysokie lokaty jako nauczyciel akademicki, a jego wykłady i zajęcia dydaktyczne cieszyły zdecydowanie liczną frekwencją. Poza dydaktyką był opiekunem roku, opiekunem studenckiego koła naukowego, prowadził studentów według indywidualnego toku studiów, był także prodziekanem (2 kadencje) i wicedyrektorem do spraw nauczania (2 kadencje).

Niestychana pracowitość Profesora przejawiała się w dzieleniu obowiązków dydaktycznych ze sprawami organizacyjnymi. Był członkiem Komisji Senackiej UG, Międzywydziałowej Rady Programowej Ochrony Środowiska UG, od 1996 r. pełnił funkcję Przewodniczącego Sekcji Fizyki i Hydrologii Morza w Komitecie Badań Morza PAN i był członkiem Prezydium KBM, był członkiem Komitetu Gospodarki Wodnej PAN oraz Rady Towarzystw Naukowych przy Prezesie PAN. Działał także w wielu organizacjach naukowych, zawodowych i społecznych; niektóre z nich to: Polskie Towarzystwo Geofizyczne, Gdańskie Towarzystwo naukowe, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Gdyni (członek założyciel), Towarzystwo Miłośników Wisły w Tczewie (założyciel), *Peribalticum* (członek rady redakcyjnej), Rada Programowa Wydawnictw Bernardinum przy Kurii Biskupiej w Pelplinie i Kapituła przy Prezydencie Miasta Gdyni ds. stypendiów dla wybitnie uzdolnionej młodzieży.

Za swoją działalność naukową i dydaktyczną prof. J. Cyberski był wielokrotnie wyróżniany dyplomami i nagrodami, m.in. otrzymał (zespołową) Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej (1994) i Medal Komisji Edukacji Narodowej (1995) oraz Złoty Krzyż Zasługi i Medal Civitas e Mari (2006).

Przez cały okres pracy prowadził żywą i nieustrudzoną działalność w zakresie popularyzacji nauki i wiedzy o morzu, udzielając wywiadów popularnonaukowych w środkach masowego przekazu, wygłaszając wykłady dla uczniów czy słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Ostatnie lata życia prof. Jerzy Cyberski poświęcił pracy Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie, gdzie pełnił ważne funkcje dziekana Wydziału Społeczno-Przyrodniczego (2008-2013) i rektora (2010-2013). Jako pełnomocnik Rektora KPWS był współinicjatorem powołania Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Wejherowie, Gniewinie i Krokowej.

Pan Profesor był człowiekiem niezmiernie rzeczowym i precyzyjnym w wystąpieniach oficjalnych i niezwykle kontaktowym, z wyrafinowanym poczuciem humoru, pełnym osobistego uroku w kontaktach osobistych, emanował ciepłem i życzliwością dla ludzi, zawsze z uśmiechem i takim Go będziemy pamiętać.

Profesor Jerzy Cyberski zmarł 23 kwietnia 2015 r.

Elżbieta Łysiak-Pastuszek